

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ПІДСТАВИ

Курсант НАВС Розовик І.В.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри конституційного та міжнародного права
Національної академії внутрішніх справ Барчук Г.І.

Суттєвим фактором розвитку сучасного суспільства в
Україні, засобом формування соціальної, правової державності є
забезпечення правильного застосування норм Конституції
України і законів, утвердження законності у всіх сферах

життєдіяльності суспільства, гарантування прав і свобод людини і громадянина.

Одним з найбільш ефективних інструментів утвердження режиму конституційної законності та врегулювання державно - правових конфліктів є конституційно- правова відповідальність.

Серед існуючих засобів виділяємо насамперед розпуск (дострокові вибори) парламенту, притягнення до відповідальності уряду, імпічмент вищим посадовим особам як найвищий прояв конституційної відповідальності.

Конституційно-правова відповідальність має досить складний політико-правовий характер, оскільки вона пов'язана з такими соціальними явищами, як народ, нація, держава, влада, політика.

Проведене наукове дослідження становить за мету - проникнення в суть поняття конституційно-правової відповідальності, характеристика її окремих аспектів і особливостей, а також з'ясування їх практичного значення для держави і суспільства

В оціночному контексті положень Конституції України 1996 р., на жаль, недостатня увага приділяється питанням конституційно-правової відповідальності. Останніми роками серйозному науковому аналізу згаданої проблеми приділяли увагу лише окремі дослідники.

До провідних вчених, у вище згаданій сфері, слід віднести: П. Е. Недбайло, М. В. Вітрук, М. А. Боброва, Т. Д. Зражевська, Д. Т. Шон, М. М. Колосова, Ю. М. Тодика, В. О. ЛучинД. А. Червяцова, Д. А. Липінський, М. В. Баглай, Ю. Г. Барабаш, С. А. Авакян, І. М. Шаповал, Л. Р. Наливайко, В. В. Бойцова та ін.

Проблеми конституційно-правової відповідальності досліджувались у працях таких зарубіжних вчених як С.А. Авак'ян, М.П. Авдеєнкова, А.О. Безуглов, Н.А. Боброва, Виноградов, Ю.А. Дмитрієв, Ю.П. Єрмоєнко та ін.

Конституційна відповідальність є видом юридичної відповідальності та містить притаманні їй ознаки: міра державного примусу, встановлення для правопорушника певних негативних наслідків.

Підставою настання конституційно - правової відповідальності є порушення норм Конституції (конституційний делікт).

Конституційний делікт - це діяння (дія або бездіяльність) суб'єкта конституційно - правових відносин, що не відповідає належній поведінці і тягне за собою застосування заходів конституційної відповідальності.

Конституційно - правова відповідальність може наставати за неналежне виконання своїх конституційних повноважень, має особливий суб'єктивний склад та чітко виявлений політичний характер, тобто є різновидом політичної відповідальності.

Особливість конституційно - правової відповідальності полягає у тому, що вона може бути позитивною та ретроспективною

Як бачимо, конституційно - правова відповідальність являє собою обов'язок суб'єктів конституційного права зазнати несприятливих наслідків особистого, майнового чи громадського характеру за скоєне правопорушення.

Отже, у процесі дослідження теми даної наукової роботи автором з'ясовано сутність поняття конституційно-правової відповідальності, як особливого виду юридичної відповідальності, що має складний політико-правовий характер, настає за скоєння конституційно-правового делікту та знаходить вияв у передбачених конституційно-правовими нормами особливих несприятливих наслідках для суб'єкта конституційного делікту.